

98. ▶ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Téli táj, 1930-as évek eleje

Gouache, papír, 73,5x102,5 cm
Jelezve jobbra lent: Kádár Béla

Kezdő ár: 8 000 000 Ft / 25 806 EUR
Becsérték: 14 000 000 – 18 000 000 Ft
Estimated value: 45 161 – 58 065 EUR

REPRODUKÁLVA:

▶ Gergely Mariann: Melankolikus utazás. Kádár Béla (1877-1956). / Melancholy Journey. Béla Kádár (1877-1956). Mű-Terem Galéria, Budapest, 2002. 182. oldal, 188. kép.

1. Kádár Béla arcképe
2. Heinrich Campendonk: Téli táj, 1917 magántulajdon
3. Vaszilij Kandinszkij: Téli tájkép, 1911 magántulajdon
4. Maurice Utrillo: A Lapin Agile télen magántulajdon

KORAI SZOLNOKI TÁJKÉPEK – TÁJKÉPBE HELYEZETT SOKALAKOS KOMPOZÍCIÓK

Kádár Béla életművében a tájkép műfajának önálló használata nem hangsúlyos. Voltak alkotói periódusai, amikor több tájképet festett, de festői témaválasztásában elsősorban a figurális jelenetek történetmesélő, cselekményes kompozícióit részesítette előnyben. Művészi pályájának első, meghatározó szakaszában hosszabb időt töltött vidéken. 1910-ben Kohner Adolf alkotói ösztöndíjában részesülve közel egy évig a szolnoki művésztelepen dolgozott. A végtelen látóhatár, a napsütötte színek, a falusi építkezés arányrendje új impressziókat jelentett számára. Az alföldi településen készült, lírai hangvételű tájképeken a szelíd dombokon kanyargós utak vezetnek keresztül, a ritkás nyárfaligetek mögül a Pityó vagy a Holt-Tisza víztükre bukkan elő. Bensőséges tájképeivel a természetben feloldódó, örömteli állapotot örökölt meg, amikor a művészi ábrázolás és az érzelmi telítettség kivételes összhangot teremt.

A későbbiekben – elsősorban Kernstok Károly és a Nyolcak művészcsoporthoz tartozó festőinek a hatására – allegorikus figuracsoportokat, fürdőző nőket, lovas alakokat helyezett természeti környezetbe. A nagyméretű aktos tömegjeleneteknél elsősorban a táj és az emberi test harmonikus összhangjának a megteremtésére törekedett. Ezt követően környezetábrázolással, mint önálló képi műfajjal a húszas évek elején jelentkezett ismét.

BÉCSI RAJZOK – „STURMOS” FIGURÁLIS JELENETEK – ART DECO METROPOLISZ

A Bécsi vázlattömbként közismert 1921-es mappájában több olyan ceruza- és szénrajzot találunk, ahol figurális elemek nélkül, kizárólag az épített városi környezet expresszív megjelenítésére szorítkozott. Torzított formákkal, egymásba ütköző vonalakkal, erős rövidülésben láttatta a nagyvárosi bérházak homlokzatait, a vasúti sínek vágányait, a hidak lendületes ívelését, a külvárosi gyártelepeket. Scheiber Hugó korabeli rajzaihoz hasonlóan erősen sáfrányzott foltokkal és ritmikusan tagolt felületekkel mozgalmas futurista városképeket készített.

1923-tól romantikus hangvételű, népmesei hangulatot idéző elbeszélő kompozíciókkal aratott sikert a berlini Der Sturm Galériában. A paraszti környezetben játszódró frappáns jeleneteken, mint színpadi díszletelemek jelentek meg a tájképi motívumok jellegzetes megoldásai. Jól ismerjük a girbe-gurba falusi utcák düledező kisházait, a zöldellő fák közül előbukkanó templomtornyok vonalait. A stilizált tájképi környezet kulissza szerepet kapott, a falusi élet atmoszféráját érzékeltette.

A figurális jelenetek környezete a húszas évek végén megváltozott. A New York-i inspirációk hatására Kádár Béla elhagyta a falusi főutca romantikáját és a világvárosok felhőkarcolás, reklámokkal megvilágított díszletei közé helyezte szereplőit. A színes síkobból és korszletekből konstruált építészeti környezet a modern kor vitalitására utalt.

A SZÉPSÉG „ANDALÍTÓ MELÓDIÁI” – HÓFÖDTE TÉLI TÁJ

Elérkeztünk Kádár Béla munkásságának legsikeresebb hazai periódusához, a harmincas évekhez, amikor e varázslatos téli tájat ábrázoló aukciós képünk is készült. Lázár Béla 1933-as Ernst Múzeumi kiállítási katalógus bevezetőjében Kádár legújabb munkáit andalító melódiákhoz hasonlította, amikor a harsány fogalmazással szemben a finom tónusokat megütő, lírai hangnem került előtérbe. Választékos színskálájából a gyöngyszürke alaptónusra hívta fel a figyelmet, amely lilák, zöldek, és rózsaszínek együttesével teremt kivételes összhangot. A korabeli női figurákat felvonultatató képein megismertük a textíliák és redős fátylak mesteri megjelenítésének technikai bravúrait. Ezúttal a kisház előtti kertre szitáló hó bársonyosan puha rétegeinek festői érzékeltetése kápráztatja el a nézőt. Szinte érezzük a csendes hóesés oltalmazó, gyengéd gondoskodását, ahogy védelmezően befed a fákat, a töltést és a távolból kéklő szelíd dombokat. A falusi kisház fázósan bezárkózó homlokfalainak álmos szürkéit vidám vörössel, narancssal és kézzel oldja. A mesék erdei házikóját megidézve barátságos téli hangulatot varázsol elénk, ahol a természetbe ágyazott emberi környezet végtelen nyugalma járja át a látványt. Akárcsak a korszakból jól ismert, áttetsző leplekkel fedett légies női aktok képi látomásai, a fehér ruhába öltözött téli táj titokzatos misztikuma az emlékek édesbús dallamaival egyedülálló festői atmoszférát teremt. Szeretnivaló ez a hófödte téli táj, otthonosságra találhat itt a békére vágyó ember.

5

6

5. Kádár Béla: Házak dombok között magántulajdon
6. Edvard Munch: Téli hó a fenyőerdőben, 1910 körül magántulajdon

Gergely Mariann